

תוכן העניינים

2	מבוא
4	פרק 2 : סקירת ספרות - רקע כללי האו"ם מועצת הביטחון וישראל
4	2.1 האו"ם ומועצת הביטחון
6	2.2 היחסים בין האו"ם וישראל
8	2.3 היחסים בין מועצת הביטחון וישראל
10	פרק 3 : מתודולוגיה
11	פרק 4 : ממצאים
12	4.1 ניתוח השערה 1
15	4.2 ניתוח השערה 2
20	סיכום ומסקנות
22	רשימה ביבליוגרפית

מבוא

בשנת 1967 הסתיימה מלחמת ששת הימים, כאשר ישראל כבשה שטחים שהיו לפני כן בריבונות של מצרים, סוריה וירדן. במצב זה אזרחים במדינות אלה מצאו עצמם תחת ריבונות של מדינת ישראל. בסיום המלחמה העבירה מועצת הביטחון של האו"ם החלטה שהתקבלה ברוב של 15 נגד 0, ההחלטה שנקראת **החלטה 237 קוראת לממשלת ישראל להבטיח את בטיחותם ורווחתם של התושבים באזורים אותם כבש הצבא.**

שאלת המחקר היא: מדוע אימצה ישראל את החלטה 237?

ממשלת ישראל החליטה שהיא מאמצת את החלטה 237 של מועצת הביטחון של האו"ם שקראה לה להבטיח את ביטחונם ורווחתם של התושבים באזורים אותם כבש הצבא ב 1967 במלחמת ששת הימים. ההודעה של ממשלת ישראל שהיא מקבלת על עצמה את החלטת האו"ם 237 ביטאה גישה שונה מהתגובה להחלטות אחרות של מועצת הביטחון כנגד מדינת ישראל. בדרך-כלל כאשר מועצת הביטחון ניסתה לכפות החלטות ביטחוניות על ישראל (לדוגמה החלטה 242), ממשלות ישראל גילו התנגדות מובהקת. לכן ההודעה של ממשלת ישראל היוותה הפתעה מסוימת, גם עבור מועצת הביטחון וגם עבור המדינות הערביות שאזרחיהן נותרו תחת הכיבוש הישראלי¹. המלחמה פרצה לאחר תקופה ממושכת של מתח בין ישראל לבין שלוש מדינות ערביות שכנות שלא הכירו בלגיטימיות של הקיום של מדינת ישראל: מצרים בראשותו של הנשיא ג'מאל עבד אלנאצר, סוריה בראשות חאפז אסד וירדן בראשותו של המלך חוסיין בן עבדאללה. בסופו של דבר ישראל הייתה זאת שפתחה את המלחמה במכה אווירית מוחצת שניטרלה את יכולות חיל האוויר של המדינות הערביות. תוצאותיה של המלחמה הכפויה הייתה בהבסת צבאם והכנעתם בתוך ששה ימי לחימה וכיבוש השטחים של רצועת עזה, יהודה ושומרון ומזרח ירושלים המאוכלסים בתושבים פלסטינים, רמת הגולן ורצועת האי סיני.

השערה 1 - קבלת החלטה 237 של מועצת הביטחון מייצגת גישה הומניטרית של מדינה ישראל

המתקיימת עד היום בשל יהודה ושומרון

היגיון ההשערה- ישראל נמצאת תחת עיניו של כל העולם, לכן עליה לפעול בהתאם לכללים הבינלאומיים. מועצת האו"ם הכירה בעצמאותה של מדינת ישראל כמדינה ריבונית ולגיטימית ולכן היא מחויבת בביצוע החלטותיה, גם כאשר אינן לשביעות רצונה.

¹ Steinberg, Gerald M., (2011), "The politics of NGOs, human rights and the Arab-Israel conflict", *Israel Studies* 16, pp.29-30.

פרק 2: סקירת ספרות

בפרק זה אציג רקע כללי על האו"ם ומועצת הביטחון וכמו כן על יחסיהם עם מדינת ישראל. מטרת הפרק היא להבין כרקע כללי מה הם בכלל הסמכויות של האו"ם ומועצת הביטחון וכיצד באו לביטוי יחסים כאלה אל מול מדינת ישראל, במקרים אחרים שהתרחשו לפני מלחמת ששת הימים. על-ידי כך ניתן יהיה להבין את הבסיס להחלטה 237 וכמו להבין טוב יותר את התגובה הישראלית שבמקרה זה הייתה קבלה של ההחלטה.

2.1: האו"ם ומועצת הביטחון

האו"ם הוקם בעקבות מלחמת העולם השנייה, זאת במקום הגוף הכושל שכונה "חבר הלאומים" ולא הצליח למנוע את מלחמת העולם השנייה, המלחמה הנוראה מכולן. מטרתו של האו"ם הוגדרה שמירה על הביטחון העולמי וקידום שיתופי פעולה בין המדינות למטרות משותפות בנושאי כלכלה, חברה וזכויות אדם. הלקח העיקרי ממלחמת העולם השנייה הייתה שגוף בינלאומי והצהרות על שלום עולמי זה טוב ויפה, אבל צריך שיהיו לו גם סמכויות ויכולת פעולה. לכן בניגוד למבנה הנאיבי של חבר הלאומים, הוחלט שהפעם יכהנו באו"ם גם גופים פנימיים שיקבלו שיניים. בתוך האו"ם הוקמו שישה גופים פנימיים שלכל אחד מהם ניתנו סמכויות לטפל בתחום ספציפי: העצרת הכללית, מזכירות האו"ם, בית-הדין הבינלאומי, מועצת הביטחון ומועצת זכויות האדם². הגוף החשוב מבחינתנו היא מועצת הביטחון שהוקמה כגוף ייעודי שמטרתו היא להבטיח את השלום והביטחון בעולם.

מועצת הביטחון

סמכויות מועצת הביטחון הוגדרו בפרק 7 של מגילת האו"ם שהסמיכה אותו להיות היחיד שיכול לפעול בכל מצב של תוקפנות מצד אחת המדינות או איום על שלום העולם. למועצת הביטחון ישנם מספר כלים כדי לפעול נגד מדינה סוררת – הראשון והפשוט ביותר הוא הוצאה של הודעת גינוי, אך ישנם גם כלים אפקטיביים יותר של הטלת סנקציות כלכליות ואפילו של הפעלת כוח צבאי כנגד אותה מדינה³.

² Steinberg, Gerald M., (2011), "The politics of NGOs, human rights and the Arab-Israel conflict", *Israel Studies* 16.

³ חטואל-רדושיצקי מ., (2017), "מועצת הביטחון של האו"ם, ישראל ו"המצב במזרח-התיכון" כולל השאלה הפלשתינית", עדכן אסטרטגי כרך 20 גיליון 1, עמ' 76.